

BESZÁMOLÓ A SZOVJETUNIÓBELI ÖSZTÖNDIJAS
TANULMÁNYUT TAPASZTALATAIRÓL

Monostori Miklós

A magyar-szovjet kulturcsereegyezmény keretében lehetőségem nyílt, hogy 1970. év ápr. 6. -tól jul. 31. -ig ösztöndijasként a Szovjetunióban tanulmányozhassam a paleontológia oktatását.

Ösztöndijam a moszkvai egyetemhez szólt, legrészletesebben itt volt módomban közelről megfigyelni az oktatás menetét. Lehetőség nyílt továbbá egy rövid látogatásra a leningrádi egyetemen is.

Az egyetemeken kívül voltam a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának Paleontológiai Intézetében, ahol HECKER professzor ismertetett meg az intézet munkájával. HECKER professzornak ezen túlmenőleg nagy köszönettel tartozom a tanulmányut egészének megszervezéséért.

1. Moszkvai Állami Egyetem

1.1. Oktatási kérdések

A moszkvai egyetemen a paleontológiai tanszék a geológusok oktatásában jelentős szerepet foglal el. A tanszék tekintélyének kiépítése a nemzetközi hírnévnek örvendő ORLOV akadémikus érdeme volt, kinek emlékét a tanszék dolgozói nagy szeretettel őrzik. A tanszék MENNER akadémikus vezetése alatt ma is intenzíven fejlődik. Ebben nagy szerepe van DRUSCSIC professzornak, aki a tanulmányut során tudományos vezetőm volt.

Az oktatás geológus és biológus hallgatók számára folyik.

1.1.1. Biológus hallgatók oktatása

A biológus hallgatók sorából a gerinctelen zoológiára szakosodottak számára van paleontológia oktatás, a IV. év 1. félévében, elmélet és gyakorlat 3 órában.

1.1.1.1. Elméleti órák

DRUSCSIC professzor tartja a rendkívül logikusan felépített előadásokat. A rendelkezésére álló rövid időben nagyon jól koncentrálna a lényegre, a fontos morfológiai bélyegeket mindig táblán készített rajzokkal kíséri. Nem megy nagyon a részletekbe, viszont szemléletesen adja az életmóddal, fejlődéssel összefüggő morfológiai változásokat. A genusokkal részleteiben nem foglalkozik, ezek mindig az elmondottak megjelenítését szolgálják. A Graptolithináknál a gyakorlaton bemutatja KOZLOWSKI preparatumait, melyek számomra is igen nagy élményt jelentettek.

A tananyagot a hallgatóság számára a legújabb eredmények bemutatása teszi érdekessé. A Tentaculitesek tárgyalásánál már ábrákkal kísérve bemutatta a közelmúltban megjelent Palaeontographica beli monográfia főbb újításait. Az Echinodermataknál kitért a Calcichordatakkal kapcsolatos új elképzelésre.

A rendszer felépítését mindig a tudomány legújabb helyzete szerint adja. Ezt rendkívül fontosnak érzem, mivel a jövő biológusai számára demonstrálja a paleontológia fejlődő jellegét. Nem véletlen, hogy a Szovjetunióban igen sok biológus foglalkozik paleontológiával, a biológusok a paleontológiát tudományuk részének tekintik.

Az előadáson a következő gyakorlat anyaga részben benn van. A magyarázatok nagy részénél DRUSCSIC professzor az eredeti anyagon megmutatja a szóbanforgó bélyegeket. A hallgatók valamennyien kapnak egy-egy ősmaradványt, azon maguk ellenőrizhetik a hallottakat. A professzor ellenőrzi, hogy valóban megértették-e, milyen részletről volt szó.

1.1.1.2. Gyakorlati foglalkozások

A gyakorlaton gazdag ősmaradvány anyag szerepel. A rövid időre való tekintettel nem lehet cél egyes maradványok megtanulása, hanem az óslénytan határozás módszertanának elsajátítása.

A hallgatók határozókulcsszerű, leírással és ábrákkal ellátott tankönyvet kapnak. A kiosztott gyakorlati anyagot ennek segítségével kell meghatározniuk, a magasabb taxonoktól haladva a genusokig. A gyakorlat ilyen kivitelezése rendkívül aktív részvételt eredményez. A tanszék vezetőinek érdeme, hogy fáradtságos munkával előteremtették ennek anyagi előfeltételeit, a megfelelő számú mikroszkópot és a szépen rendezett gazdag gyakorlati anyagot.

A gyakorlatok zavartalan menetét megfelelő segédszemélyzet biztosítja, mely nemcsak a segédeszközök elhelyezését végzi, de rendelkezik a gyakorlati anyag előkészítéséhez szükséges ismeretekkel is.

A gyakorlathoz a segédtankönyv mellett sokszorosított gyakorlati tematika is van, melyből a gyakorlatvezető kijelöli az elvégzendő részt. Ezzel is sok időt takarítanak meg a tényleges önálló foglalkozás számára.

A gyakorlat az előadáshoz rendkívül szorosan kapcsolódik, mindkettő felépítése arányaiban azonos, ezért biztosítva van a szinkronitás. Ez nagymértékben elősegíti azt, hogy az előadás anyaga is aktuálisabb, élőbb marad.

A gyakorlatra külön érdemjegyet nem kapnak. Mindkét anyagból írnak azonban teszt-lapokat néhány alkalommal. Ezek sokszorosított kérdések 3 változatával, melyből ki kell választani a megfelelőt. Vizsgáznia a tárgyból csak az mehet, aki legalább közepes szintű. Ennek az értékelésnek előnye az objektív egybevetettség.

A vizsgákon is közepes a legrosszabb elfogadható jegy. Ezzel részemről teljesen egyetértek, mert a gyakorlat is azt mutatja, hogy az átlag alatti ismeretek birtokában a feladatok megoldása nem lesz majd "elégletes".

A hallgatókkal való kapcsolat rendkívül közvetlen, kollegiálisnak nevezhető, a hallgatók és az oktató egy közös munkafolyamat, részesei, tradicionális merev elkülönülés nélkül.

1. 1. 2. A geológus hallgatók oktatása

Természetesen az oktatás gerincét a geológus hallgatók oktatása alkotja. A geológus oktatásban a II. évtől szerepel a paleontológia. A nagy létszám mellett erős a specializálódás, de paleontológiát valamennyi hallgató tanul. A nem sztratigráfiai - paleontológiai irányú szakok részére az oktatás csak a II. évben zajlik. A távoli szakterületekre (geofizika, geokémia, stb.) szakosodók részére összesen 36 órában gerinctelenek és gerincesek paleontológiája és paleobotanika szerepel.

A paleontológus - sztratigráfus hallgatók száma 6-10. A végzés után nem speciálisan paleontológus diplomát kapnak, hanem olyat, mely felvételező geológusi munkakörökre is jogosít. E hallgatók II. -V. év során hallgatnak paleontológiai tárgyakat. Az adatokat a (legújabb tanrendnek megfelelő) 1969-70-es tanév szerint adtam meg.

1. 1. 2. 2. A II. év tantárgyai paleontológus hallgatóknak

A II. évben 180 órás alapoktatás van. Ebből kb. 110 óra esik a gerinctelen paleontológiára, a többi egyenlően oszlik meg a gerinces paleontológia és paleobotanika közt.

Az oktatási metodika megfelel a biológusoknál elmondottaknak.

A gerinces anyagot diapozitívek segítségével jól szemléltetik. A törzsféjlődést az egyes szervek törzsféjlődésében is érzékeltetik.

A gyakorlaton a hazaihoz hasonlóan szintén szerepel az ősmaradványok lerajzolása. A megkivánt alakok száma nem nagy, de az ábrákat a morfológiai bélyegek megjelölésével rajzolják, rövid leírással is kísérik. A gyakorlati füzeteket a gyakorlatvezető ellenőrzi. A gerinces anyagban a fő csontelemek ábrázolásával ismerkednek meg és egy kevés ősnövénytani anyagot is rajzolnak. A gyakorlathoz a gerinces anyagnál is van sokszorosított jegyzet. Ebben az egyes csoportok képviselői, valamint a főbb csontváz elemek ábrázolása szerepel. Le kell rajzolni a jellemző csonttani bélyegeket, mégpedig nem sematikus ábra, hanem megfelelő

alakok lerajzolásával. Az eredeti anyag viszonylag kevés, amit érthetővé tesz egyes maradványok ritkasága. Ezt pótolja egy kirándulás a Tudományos Akadémia Paleontológiai Muzeumába, ahol hatalmas gerinces anyagot gyűjtöttek össze.

1.1.2.2. A III. év tantárgyai paleontológus hallgatóknak

A III. év tantárgyai közt szerepelnek: Paleontológiai vizsgálati módszerek 90 órában, Statisztikai módszerek 40-50 órában, Fényképezés - filmelés a paleontológiában 40 órában, Mikropaleontológia 50-60 órában.

Ez utóbbit módomban állt hallgatni. A tárgy elméletet és gyakorlatot foglal magában. Az oktató beszél általános elméleti paleontológiai kérdésekről is, speciálisan a mikropaleontológiára vonatkoztatva. (Egyes bélyegek rendszertani értékének kérdése, faj és alfaj problémája).

A részletes anyagban a Foraminiferák mellett kellő súlyban szerepelnek más fontos csoportok is. A microföldi bélyegek előadását e tárgy előadó is saját rajzaikkal kíséri. Az Ostracodákat meghívott Ostracoda specialista adja elő. Igen gazdag anyagot mutat be, közte recens preparátumokat is. Az egyes jellemző bélyegeket minden hallgatónak külön megmutatja megfelelő preparátumokon.

A modern vizsgálati eredmények szemléltetésében még kívánivaló lenne, amit az előadó maga is megemlít.

Külön tárgyalja a vizsgálati módszereket. Utal arra, hogy a jövő útja a fejlettebb módszerekben van, melyeket TRIEBEL és követői dolgoztak ki.

Az anyag jó előkészítettsége itt is élővé teszi az előadottakat.

1.1.2.3. A IV. év tantárgyai paleontológus hallgatóknak

A biosztratigráfia alapjai	kb 40 óra
Paleoökológia	kb 50 óra
Paleobotanikai módszerek	kb 90 óra
Nagy paleontológiai praktikum	kb 70 óra

Az utóbbin szintén sikerült részt vennem. Ez gyakorlati foglalkozás, melyet egyes szakterületek specialistái (nem mindig tanszéki oktatók) tartanak, egy-egy nagyobb csoportról. Ezévből a Brachiopodák és Coelenteraták szerepeltek. A metodika azonos a gyakorlati oktatásnál már előbbieken említettekkel. A Coelenteratáknál gazdag vékonycsiszolatos gyakorlati anyag van. Dolgozatként kiadott csiszolati ábrákat kell meghatározni, és leírni szerkezeti elemeiket. Ezeket a dolgozatokat nyilvánosan értékelik, a hibákat közösen javítják.

A vékonycsiszolatok meghatározásához megtanulják a monográfiák használatát.

1.1.2.4. Az V. év tantárgyai paleontológus hallgatóknak

Az V. évben szerepelnek:

A paleontológia problémái és feladatai	kb. 50 órában
Gerinces paleontológia	kb. 70 órában
Nagy paleontológiai praktikum (Molluscák és Echinodermaták)	kb. 100 órában

1.1.2.5. Nyári terepgyakorlatok paleontológus hallgatók részére

A nyári időszakban a következő gyakorlatok vannak:

- I. év után: Általános geológiai és geodéziai gyakorlat a Krimben 1-1 hónap.
 II. év után: 2 hónapot meghaladó gyakorlat.

A paleontológia - sztratigráfiára szakosodottaknak:

- 2 hét biológiai terepgyakorlat a Fehér tengeren;
- 6 hét geológiai térképezési gyakorlat a Krimben;
- 2 hét biológiai terepgyakorlat a karadagi;
 (Fekete tenger) biológiai állomáson.

III. év után: Ipari gyakorlat 3 hónap

A paleontológia - sztratigráfiára szakosodottaknak: térképező expedíciókban való részvétel.

IV. év után: a diplomamunkával összefüggő önálló terepi gyakorlat.

1.1.2.6. A paleontológus hallgatók vizsgái, a felkészülés lehetőségei

A tantárgyak vizsgáit (ha nem éri el a középezt) kétszer lehet ismételni. Év általában nem ismételhető és a folyamatosan rosszul szereplőket egy külön célra szolgáló bizottság kizárja az egyetemről.

A vizsgákra való felkészülésben rendkívüli segítséget nyújt az egyetem világhírű gyűjteménye, mely 5 emeletet foglal el, nagylétszámú tudományos és segédszeméllyel. Ennek demonstrációs anyaga élő tankönyv, a szerkezeti geológiától a történetig szemléletesen mutat be mindent, szinte elfelejthetlenné téve a tanult anyagot. A muzeumban gyakorlati foglalkozások folynak, a tanulnivaló - hallgatók a fiókokban lévő anyagot önállóan nézhetik végig a felkészüléshez.

A geológiai kar könyvtára valóban betölti hivatását. Két nagyméretű olvasóterem áll a hallgatók rendelkezésére, az oktatási év során reggel 8-tól este 9-ig. A könyvtárban szinte minden folyóirat és könyv megtalálható, melyek a geológus számára szükségesek. A felkészüléshez orosz és idegen nyelvű tankönyvek sokasága áll rendelkezésre. Ez a jó tanulási eredmények és szakdolgozatok egyik döntő tényezője.

1.1.2.7. Paleontológus hallgatók államvizsgálója és diploma védése

Külön államvizsgát a hallgatók csak politikai tárgyakból tesznek.

A diploma - védés szigorú vizsga. A végzős hallgató 12 percet kap dolgozata előadására. A védésen vizsgabizottság van jelen. A dolgozatot a téma vezető, egy opponens és egy külső konzultans értékeli. A jegyet ezek véleményéből és a bizottságnak a védésre vonatkozó értékeléséből alakítják ki.

A téma előadása szabályos rövid összefoglalás, melyet mindig rajzos mellékletekkel kísérnek. Ezután az opponens és a vizsgabizottsági tagok (de hallgatóságként résztvevő oktatók is) kérdéseket tesznek fel. Ezek általában a dolgozathoz kapcsolódnak, de felölelik a geológia minden témakörét, így a vég-

zósnek bizonyítást kell tenni geológusi felkészültségéről. Gyakran a jó őslénytani diplomamunka eredményét csökkenti lithológiai v. tektonikai kérdésekre adott nem megfelelő válasz.

A munkák nem általános jellegűek, szabályos monografikus feldolgozást jelentenek egy-egy kisebb alakkörre. Részletesen foglalkoznak morfológiai, evolúciós, ökológiai kérdésekkel. A bemutatott munkák gyakran olyan értékűek, hogy kész publikálható dolgozatként tekinthetők, kiadásukra a lehetőségektől függően sor is kerül. A dolgozatok részben tudományos intézetek anyagi és szellemi támogatásával készülnek.

A témavezetők a diplomamunkákat komolyan ellenőrzik a kidolgozás folyamán. Sokat foglalkoznak a beosztott hallgatóval, a védés előtt meggyőződnek azok felkészültségéről, ezért alig fordul elő, hogy a védésen a dolgozatot és magát a védést elfogadhatatlannak (tehát közepesnél rosszabbnak) ítélik.

1.1.2.8. A paleontológiai tanszék oktatói ellátottsága

Az oktatói létszám nem nagy, 6 főből áll.

Az oktatásban a tanszék oktatóin kívül részt vesznek:

- a. a tanszéken dolgozó aspiránsok, akik néhány gyakorlatot vezetnek, olykor a terepgyakorlatokon is közreműködnek;
- b. külső munkatársak (egyes rendszertani csoportok specialistái, akik a megfelelő részt leadják és gyakorlatait vezetik.)

1.2. A hallgatók tudományos tevékenysége

A hazaihoz hasonló tudományos diákkörben is tevékenykednek a hallgatók. Az előadások itt is magasszintűek. Egyik hallgató pl. igen szép munkában dolgozta fel egy terület fosszilis Monoplacophoráit. Ennek során kitért a primitív Molluscák törzsfajlódási kérdéseire is, melynek kapcsán élénk vita alakult ki.

A diákkör számára az oktatók is tartanak ismertetések érdekes új paleontológiai problémákról, melyet szintén megvitatnak. Nagyon jó élmény volt számomra ezeknek az üléseknek kötetlen és minden tekintélyeltől mentes vitaléggöre.

1.3. A Paleontológiai Tanszék kutató munkája

A jelentős oktatási megterhelés mellett valamennyi oktató intenzív kutató munkát is végez.

Ezeket a munkákat menet közben, valamint a végleges lezárás előtt is a tanszék megvitatja. Ennek során a kutató előadja (kb. 1/2 órában) munkáját, melyet részletesen megvitatnak, a témakörrel foglalkozó külső kutatók bevonása mellett. A kutató sok hasznos adatot és utmutatást nyerhet e módon.

Gyakran más tanszékekkel együtt komplex kutató munkát végeznek, közös expedíciókat rendeznek, az eredményeket közös kötetben publikálják. Általában az egyetemen belül igen jónak nevezhető az oktatási és tudományos kapcsolat is.

1.4. Egyetemi aspirantura

A szovjet egyetemek a tudományos utánpótlás képzésének fő centrumai. A Paleontológiai Tanszéken egyidőben 4-6 aspiráns van, évente legalább 1-et fogadnak.

Az egyetem elvégzése után a legjobb eredményt elért hallgatók aspiránsi helyeket kaphatnak, ahol 3 év alatt egy adott témából dolgozatot kell készíteniük. Ezalatt természetesen zavartalanul bedolgozhatják magukat a tudományágba, s a dolgozat megvédése után jól képzett szakemberként működhetnek tovább.

A minősítést az egyetem Tudományos Tanácsa végzi, mely egyetemi oktatókból áll. Gyakorlatilag nem fordul elő a dolgozat elutasítása. Ennek oka az, hogy a készülő dolgozatot a tanszék menet közben megvitatja, és a kész dolgozatot is előzetesen a tanszék előtt meg kell vitatni. Amennyiben a kidolgozást nem

tartják megfelelőnek, az aspiránsnak tovább kell rajta dolgoznia. E szűrések után védésre tehát csak olyan munkák kerülhetnek, melyet a tanszék "védjeggyel" ellátni hajlandó.

A védelem rendkívül kemény. Az opponensek komoly problémákat vetnek fel, minden részletben maximalista hozzáállással. A hozzászólások sem jelennek formális dicséreteket. Az értékelésnél a Tudományos Tanács a munka alapjellegét és alapvető értékeit veszi előtérbe. Így egyes részletek kemény bírálatára ellenére a dolgozat értékelése igen jó lehet. A szigorú bírálat célja segítő, a problémák kihangsúlyozása, melyek a jövőben megoldást igényelnek.

A dolgozatok egy-egy őslénycsoportra vonatkoznak, sok modern vizsgálattal. Az általam meghallgatott védelem a Krim a. jura Terebratulidái szerepeltek. Részletes vizsgálatok tömetét végezte a szerző, ontogenezis aprólékos tanulmányozásával kísérve. Kb. 25 000 példányt vizsgált meg. A dolgozat 800 oldal volt, ezt inkább hibaként, az összpontosító képesség hiányaként értékelték.

A f. sinemuri, a. és f. pliensbachi alakok elkülönítése - csaknem átmenet nélkül - nem kellett osztatlan egyetértést, a faunák éles szétválását legtöbbször facieseltérések hatásának tulajdonították a szerzővel szemben.

Bírálták a zavart tektonika nem megfelelő értékelését. Óslénytani szempontból a rendszertani tultagolást és a csoportok felértékelését bírálták. Összességében a munkát úgy értékelték, hogy a minősítési követelményeknek a tudományos eredmények alapján mindenképpen megfelel.

2. Leningrádi Zsdanov Egyetem

2.1. Oktatási kérdések

A leningrádi egyetemen mindössze 5 napot tölthettem. Oktató munka már csak diplomavédelem formájában folyt, ezért az oktatási kérdésekről KOROKOV professzor ill. KRIMHOLZ professzor tájékoztatása alapján nyelhettem elképzelést.

Az oktatás felépítése hasonló a moszkvai egyeteméhez. Itt még szorosabb az együttműködés a Történeti Geológia Tanszékével, mellyel egyes tárgyakat közösen tartanak.

2.1.1. A paleontológus hallgatók oktatása előadásokon és gyakorlatokon

A paleontológus sztratifográfus hallgatók száma évenként 3-10 fő.

A tantárgyak közel azonosak a moszkvai egyetemnél elmondottakkal, a két egyetem közt oktatási kérdésekben igen élénk kapcsolat van.

A nyári gyakorlatok közösen folynak a többi geológiai szakág hallgatóinak gyakorlatával.

A tanszékek jó gyakorlati anyaggal rendelkeznek, ezek elhelyezése még nem megfelelő, de már építés alatt áll az új, korszerű egyetem. A Történeti Geológia Tanszéken pl. geológiai koronkénti fácies - kiállítások vannak, kőzetek és ősmaradványok együttes demonstrálásával. A gyakorlás céljára vezető ősmaradványok gyűjteménye szolgál. Az ősmaradványokat a nálunk is alkalmazott módszer szerint rajzolva tanulják. A földtörténeti tanulmányok során az ősföldrajzot meg kell tanulni vaktérképre felvázolni.

2.1.2. A paleontológus hallgatók diplomavédése

Módom nyílt a Paleontológiai Tanszék hallgatóinak diplomavédését meghallgatni. A védés menete azonos volt a moszkvai egyetemen meghallgatott védésekével. A készült dolgozatok itt is magasszintűek, részben publikálásra kerülnek, egyetemi sőt akadémiai folyóiratban. Itt is a legtöbb kifogás a hallgatók általános geológiai tudásának hiányaira vonatkozott.

A dolgozatok megoszlása:

1. Triász Labyrinthodontiák
2. A. jura páfrányok
3. Kambriumi Archaeocyathák és Stromatolithok
4. Devon Brachiopodák

5. Tortonai Molluscák
- 6.
7. Eocén Molluscák.

A dolgozatok sok új adatot és modern részletvizsgálatokat tartalmaztak. A paleontológiai vizsgálatban széleskörűen alkalmazták a legújabb külföldi irodalmat.

3. Krimi geológiai terepgyakorlat

Résztvehettem a Moszkvai Állami Egyetem II. évfolyamos geológus hallgatóinak nyári geológiai térképezési gyakorlatán.

Ennek a gyakorlatnak tartama és jellege az egyes szakágak szerint változó. A paleontológus - sztratigráfus csoport kb. 6 hetes térképező gyakorlaton vesz részt.

3.1. A gyakorlat anyagi feltételei

A Moszkvai Állami Egyetem geológiai fakultásának jól felszerelt bázisa van a Krim félszigeten a nyári gyakorlati oktatás számára. Ugyanezen a területen még számos egyetem és főiskola rendelkezik hasonló jellegű gyakorlati centrummal. Hosszu évek során jól megismert "geológiai minta - iskolát" sikerült kialakítani.

A bázis laboratóriumokkal (anyagvizsgáló, légifoto-geológiai, fényképezési), konyhával és étkezővel, megfelelő munkaszobákkal, geológiai - paleontológiai gyűjteménnyel és a területre vonatkozó, valamint földtani alapkücsöket tartalmazó kis könyvtárral rendelkezik. Jelentős számú gépkocsi is van.

Az elhelyezés sátrakban történik, ami a terület nyári éghajlata mellett a legegészségesebb. A bázis szabadtéri mozival rendelkezik.

3.2. A gyakorlat menete

A gyakorlat a hazaitól erősen eltérő módon folyik. Vezetésében valamennyi tanszék oktatói részt vesznek: a szakágukba specializálódó hallgatókkal.

A térképezést minden hallgató ugyanazon az 50 km² területen végzi. Az oktató bejárja a terület egy részét egész csoportjával, elmagyarázza az alapszelvényeket, a dombozat és szerkezet összefüggéseit. A térkép ezen részeit együtt készítik. A térképezés a továbbiakban 2-4 fős brigádokban folyik. A megmaradt részt ezek közt osztják fel bejárásokra. Az egyes bejárások egy-egy képződményhatár meghatározott szakaszának tisztázását szolgálják. A pontokat iránymetszéssel és a topográfia szerint azonosítják, mért szelvény nélkül. A térképezésben sztereo - légifelvételeket alkalmaznak. Ezeket a réteghatárok sokszor külön bejárás nélkül kiugranak a domborzatban.

Minden héten egy nap belső munka van (térkép és szelvény rajzolás, faunahatározás). A terepi munka általában 6 óra, ebédre (1/3-felé) visszaérnek, ezt pihenő majd 3 óra belső munka követi, ahol a napi bejárás fő eredményeit közösen megbeszélik az oktatóval.

Hetenként egy szünnap, minden 2. nap filmvetítés van.

A térképezési gyakorlat során nem törekednek a területnek ismeretlen jelleget kölcsönözni, a vonatkozó szakirodalmat mindenki használja sőt használnia is kell. Ez vonatkozik az őslénytani irodalomra is. Ennek előnye, hogy a hallgató megszokja, hogy egy-egy területnek van "előélete", hogy feltétlenül meg kell ismerkednie az elődök munkáival.

3.3. Gyakorlati beszámoló

A hazai gyakorlattól eltérően helyszíni felvételi jelentés készül. semmi későbbi vizsgálatot nem végeznek. Az anyagvizsgálat alig szerepel.

Az utolsó két héten készül a jelentés, melyből minden brigád egyet készít. A jelentés a hazaihoz hasonló, kézzel írják, melléklete geológiai térkép, szerkezeti térkép, geomorfológiai térkép, más specialitásoknál egyéb térképek is, szelvények (elvi és szerkesztett), valamint fényképek.

A jelentést meg kell védeni, vizsgabizottság előtti beszámolóval. Ez elnökből és 3 tagból áll. A brigád tagjait egyenként kikérdezik az általuk készített jelentésrész részleteit illetően. A térkép és a szelvények az oktatók által vitatható részeit magyarázni kell. Jegyet ad a vezető oktató a folyamatosan végzett munkára, valamint a beszámolót meghallgató oktató a beszámolóra, ebből alakul ki a végjegy.

Ha a gyakorlatot a végzett munka elégtelensége miatt eredménytelennek ítélik, a következő évben meg kell ismételni. Erre ritkán kerül sor, mivel az első három hét után tartanak egy előbeszámolót, ahol figyelmeztetik a nem megfelelően dolgozókat.

3.4. A térképezendő terület geológiai arculata

A kiválasztott terület valóban alkalmas különféle geológiai jelenségek kis helyen való együttes bemutatására. Ezen az 50 km² területen üledékes és vulkáni kőzetek, a legkülönbébb fáciesek, a legkülönbébb szerkezeti és geomorfológiai jelenségek találhatók meg.

Flisjellegű, erősen gyűrt mezozóos képződmények érintkeznek jóval kevésbé átalakult mészkőlencsés jura agyaggal tektonikusan. A geoszinklinális jellegű flisüledékekre olyan táblás jellegű kréta települ, melynek térbeli helyzete ma is csaknem vízszintes. A területen a kréta teljes rétegsora nyomonkövethető, az egyes szintek faunisztikailag jellemezhetők, helyenként nagyon gazdag faunával. Ez helyenként folyamatosan megy át a paleogénbe. Jól tanulmányozható normális tengeri kifejlődésben van meg a dániai és a paleocén (a monsi emelet kivételével), mely csak a terület határain kívül, de annak közelében ismert), hasonló módon az alsó és középső eocén, a felsőeocén nem esik a térképezett területre, de annak közelében jó feltárásokban nyomozható. A szélsőséges éghajlatu, kevésbé erdős területrész nagyon jól feltárt általában, de egyes mélyebb részei jó példát nyújtanak a fedett területen való térképezés elsajátításához.

A terület geológiai felépítésének vázolását azért is szükségesnek tartottam részletezni, mert e terület lesz egyik fő bemutató területe a jövő évben sorra kerülő kréta - paleogén mikropaleontológiai tanácskozásnak.

Ezúton szeretném a tanácskozás iránt érdeklődők figyelmét felhívni, hogy a moszkvai NYEDRA kiadónál 1969 - ben jelent meg a Szovjetunió Geológiai c. sorozat VIII. köteteként a Krim geológiája.
